

Työtaistelutilasto 2017

Vuonna 2017 käytiin 103 työtaistelua

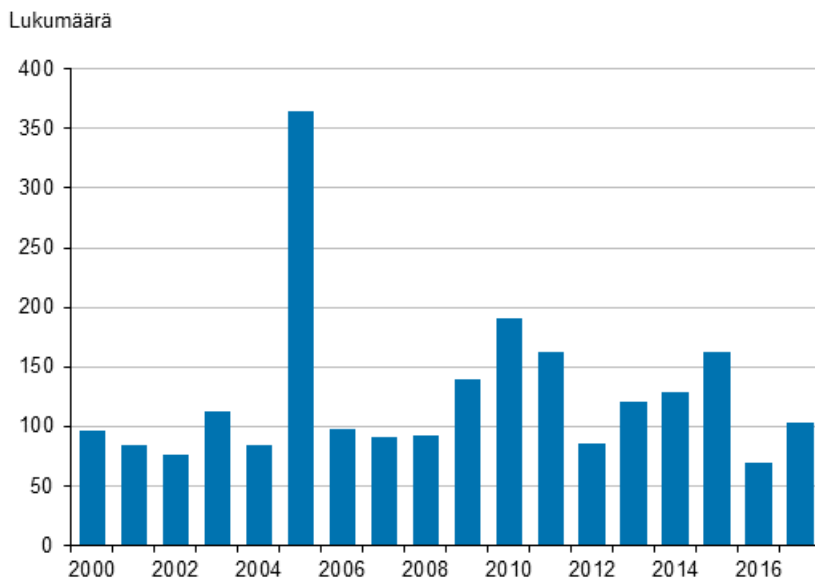
Tilastokeskuksen mukaan Suomessa käytiin 103 työtaistelua vuonna 2017. Työtaistelujen määrä kasvoi edellisestä vuodesta, jolloin niitä oli poikkeuksellisen vähän, 69 kappaletta. Työtaisteluihin osallisia työntekijöitä oli noin 17 400 ja menetettyjä työpäiviä kertyi noin 23 100 vuoden 2017 aikana.

Työtaistelujen lukumäärä lähellä 2000-luvun mediaaniarvoa

Työtaistelujen lukumäärä on 2000-luvulla ollut vuosittain alle 200. Poikkeuksena on vuosi 2005, jolloin käytiin suuret metsäteollisuuden työtaistelut ja työtaistelujen lukumäärä oli 365.

Työtaistelujen lukumäärän mediaaniarvo on 100 vuosina 2000-2017. Tämä tarkoittaa sitä, että keskimäärin työtaistelujen lukumäärä on 2000-luvulla ollut joka toinen vuosi alle 100 ja joka toinen vuosi yli 100. Vuonna 2017 käytiin 103 työtaistelua, joka on hyvin lähellä 2000-luvun mediaaniarvoa.

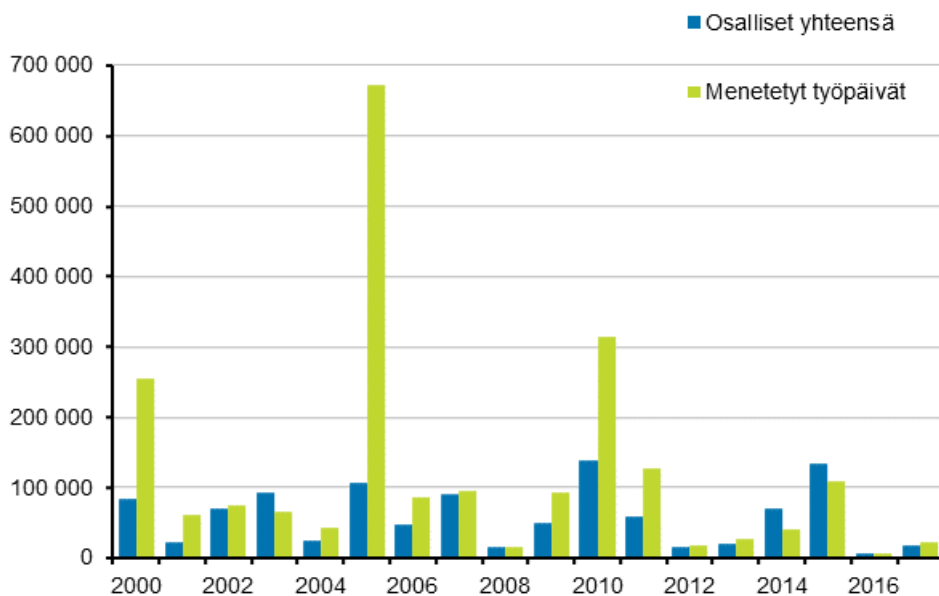
Työtaistelujen lukumäärä vuosina 2000–2017

Osallisia työntekijöitä ja menetettyjä työpäiviä oli vähän

Vuonna 2017 työtaisteluihin osallisia työntekijöitä oli 17 377 ja menetettyjä työpäiviä kertyi 23 077. 2000-luvulla ainoastaan vuosina 2008, 2012 ja 2016 on ollut vähemmän osallisia työntekijöitä ja menetettyjä työpäiviä. Eniten osallisia työntekijöitä on ollut vuonna 2010 (137 526) ja menetettyjä työpäiviä vuonna 2005 (672 904).

Osalliset yhteensä ja menetetyt työpäivät vuosina 2000–2017

Alan työehtosopimus oli useimmiten syynä työtaisteluun

Vuonna 2017 työtaistelun syy oli lähes 40 % työtaisteluista alan työehtosopimus. Viime vuonna liittokohtaisia työehtosopimusneuvotteluja käytiin monilla aloilla ja näiden aikana toteutettiin työtaistelutoimenpiteitä. Seuraavaksi yleisimmät syyt olivat työnjohto ja työvoiman vähennys tai sen uhka.

Työtaistelujen syyt vuonna 2017

Työtaistelun syy	Työtaisteluja, %	Osalliset yhteensä, %	Menetetyt työpäivät, %
Alan työehtosopimus	39	46	58
Työnjohto	22	20	17
Työvoiman vähennys tai sen uhka	16	15	13
Muu syy tai syytä ei ilmoitettu	9	12	9
Tukitoimenpide	9	6	1
Palkkaus	6	1	2
Kaikki yhteensä	100	100	100

Työtaisteluista yli puolet, 65 %, oli laittomia työtaisteluita. Työtaistelun laillisuustieto perustuu suurimmaksi osaksi työnantajan ilmoitukseen. Työtaisteluista suurin osa, lähes 90 %, oli lakkoja. Seuraavaksi yleisin työtaistelun muoto oli ylityökielto. Vuonna 2017 oli myös kaksi työnantajapuolen julistamaa työsulkua.

Työpäivämenetyksistä suurin osa kohdistui rakentamiseen sekä rahoitus- ja vakuutustoimintaan

Työtaistelusta 40 % kohdistui teollisuuden toimialalle ja noin viidennes (21 %) kuljetuksen ja varastoinnin toimialalle. Rakentamisen toimialalle kohdistui 9 % ja rahoitus- ja vakuutustoimintaan 5 % vuoden 2017 työtaisteluista. Näiden kahden toimialan työpäivämenetykset olivat kuitenkin viime vuoden suurimmat, noin 6 400 (28 %) menetettyä työpäivää rakentamisessa ja noin 6 300 (27 %) menetettyä työpäivää rahoitus- ja vakuutustoiminnassa. Teollisuudessa menetettyjä työpäiviä oli noin 6 200 (27 %) vuoden 2017 aikana.

Työtaistelusta 31 käytiin useamman kuin yhden kunnan alueella. Alueellisesti tarkasteltuna paikallisia työtaisteluja käytiin eniten Uudenmaan maakunnassa. Lukumääräisesti eniten työtaisteluja käytiin vuoden 2017 neljännellä neljänneksellä ja samaan neljännekseen kohdistui myös eniten työpäivämenetyksiä.

Uhat lasketaan mukaan työtaistelujen kokonaislukumäärään

Työtaistelujen lukumäärässä on mukana myös uhka, jota ei ole toimeenpantu. Uhat ovat mukana ainoastaan työtaistelujen lukumäärätiedossa, ne eivät kerrytä osallisten työntekijöiden eikä menetettyjen työpäivien määrää. Vuonna 2017 toteutuneiden työtaistelujen lukumäärä oli 87 ja työtaistelulla uhkaamisia oli 16. Vuonna 2015 uhkien lukumäärä oli poikkeuksellisen suuri eli 36. Muina vuosina (2012–2016) uhkien lukumäärä on ollut korkeintaan viisi.

Sisällys

Taulukot

Liitetaulukot

Työtaistelut toimialoittain (TOL 2008) vuonna 2017.....	5
Liitetaulukko 2. Työtaistelut vuosina 1975-2017.....	6
Laatuseloste: Työtaistelutilasto.....	7

Liitetaulukot

Työtaistelut toimialoittain (TOL 2008) vuonna 2017

Toimiala	Tieto		
	Lukumäärä	Osalliset yhteensä ¹⁾	Menetetyt työpäivät
Kaikki yhteensä	103	17 377	23 077
C Teollisuus	41	4 927	6 183
10 Elintarvikkeiden valmistus	1	260	..
16 Sahatavaran sekä puu- ja korkkituotteiden valmistus	2
17 Paperin, paperi- ja kartonkituotteiden valmistus	5	35	45
19 Koksen ja jalostettujen öljytuotteiden valmistus	2	30	..
20 Kemikaalien ja kemiallisten tuotteiden valmistus	1
22 Kumi- ja muovituotteiden valmistus	3	580	554
23 Muiden ei-metallisten mineraalituotteiden valmistus	3	185	185
24 Metallien jalostus	2	90	..
25 Metallituotteiden valmistus (pl. koneet ja laitteet)	3	385	585
26 Tietokoneiden, elektronisten ja optisten tuotteiden valm.	4	557	784
27 Sähkölaitteiden valmistus	1	139	..
28 Muiden koneiden ja laitteiden valmistus	5	1 240	1 236
30 Muiden kulkuneuvojen valmistus	5	1 370	2 108
33 Koneiden ja laitteiden korjaus, huolto ja asennus	4	56	56
F Rakentaminen	9	1 138	6 414
43 Erikoistunut rakennustoiminta	9	1 138	6 414
G Tukku- ja vähittäiskauppa	9	425	499
45 Moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien kauppa sekä korjaus	3	250	338
46 Tukkukauppa	6	175	162
H Kuljetus ja varastointi	22	3 860	2 756
49 Maaliikenne ja putkijohtokuljetus	2	1 277	..
51 Ilmaliikenne	1	40	..
52 Varastointi ja liikennettä palveleva toiminta	16	1 703	852
53 Posti- ja kuriiritoiminta	3	840	590
J Informaatio ja viestintä	9	709	721
59 Elokuva-, video- ja televisio, äänitteet ja musiikki	2
60 Radio- ja televisiotuotanto	1
61 Televiestintä	3	709	721
62 Ohjelmistot, konsultointi ja siihen liittyvä toiminta	3
K Rahoitus- ja vakuutustoiminta	5	5 966	6 262
64 Rahoituspalvelut (pl. vakuutus- ja eläkevakuutustoiminta)	2	5 966	..
65 Vakuutus-, jälleenvakuutus- ja eläkevakuutustoiminta	3
N Hallinto- ja tukipalvelutoiminta	2	21	..
80 Turvallisuus-, vartiointi- ja etsiväpalvelut	1	6	..
81 Kiinteistön- ja maisemanhoito	1	15	..
P Koulutus	1	67	..
Q Terveys- ja sosiaalipalvelut	1	100	..
86 Terveyspalvelut	1	100	..
R Taiteet, viihde ja virkistys	4	164	83
92 Rahapeli- ja vedonlyöntipalvelut	1	137	..
93 Urheilutoiminta sekä hvi- ja virkistyspalvelut	3	27	..

1) .. Tietoa ei ole saatu tai se on liian epävarma esitettäväksi

Liitetaulukko 2. Työtaistelut vuosina 1975-2017

Vuosi	Työtaisteluja (sis. toteutuneet ja uhat) ¹⁾	Joista työtaistelulla uhkaamisia	Osalliset yhteensä	Työtaistelua kohden ²⁾	% työllisistä	Menetettyjä työpäiviä	Osallista kohden
1975	1 530		215 100	141	9,7	284 200	1,3
1976	3 282		512 700	156	23,8	1 325 500	2,6
1977	1 673		743 800	445	35,2	2 374 700	3,2
1978	1 237		164 600	133	7,9	132 400	0,8
1979	1 753		228 690	130	10,7	243 400	1,1
1980	2 238		413 140	185	18,8	1 605 600	3,9
1981	1 612		492 960	306	22,0	659 100	1,3
1982	1 240		167 500	135	7,0	207 600	1,2
1983	1 940		421 840	217	17,7	719 700	1,7
1984	1 710		562 480	329	23,3	1 526 900	2,7
1985	848		171 350	202	7,0	174 300	1,0
1986	1 225		602 730	492	24,8	2 787 600	4,6
1987	802		99 290	124	4,1	130 890	1,3
1988	1 353		244 070	180	10,0	179 820	0,7
1989	629		158 480	252	6,4	204 210	1,3
1990	455		244 760	538	9,9	935 150	3,8
1991	284		166 770	587	7,1	458 340	2,7
1992	168		103 510	616	4,8	76 090	0,7
1993	126		23 190	184	1,1	17 310	0,7
1994	171		70 540	413	3,5	525 700	7,5
1995	112		127 039	1 134	6,3	869 422	6,8
1996	94		43 113	459	2,1	20 077	0,5
1997	91		28 402	312	1,3	103 712	3,7
1998	98		35 380	361	1,6	133 203	3,8
1999	65		14 993	231	0,7	18 953	1,3
2000	96		84 092	876	3,6	253 838	3,0
2001	84		21 715	259	1,0	60 652	2,8
2002	76		70 867	932	3,0	74 985	1,1
2003	112		91 866	820	3,9	66 136	0,7
2004	84		25 211	300	1,0	42 385	1,7
2005	365		106 796	409	4,4	672 904	6,3
2006	97		48 276	498	2,0	85 075	1,8
2007	91		89 729	986	3,7	94 579	1,1
2008	92		15 992	174	0,6	16 352	1,0
2009	139		50 485	363	2,1	91 899	1,8
2010	191		137 526	720	5,6	314 667	2,3
2011	163		59 164	363	2,4	127 758	2,2
2012	86	2	14 984	178	0,6	17 254	1,2
2013	121	5	19 567	169	0,8	25 999	1,3
2014	128	5	69 248	563	2,8	40 526	0,6
2015	163	36	134 427	1 058	5,5	108 911	0,8
2016	69	3	7 287	110	0,3	6 584	0,9
2017	103	16	17 377	200	0,7	23 077	1,3

1) Työtaistelujen kokonaislukumäärä sisältää myös työtaistelulla uhkaamisen. Työtaistelulla uhkaaminen on ollut mukana Tilastokeskuksen aineistossa vuodesta 2012 alkaen.

2) Nimittäjänä on vuodesta 2012 alkaen toteutuneet työtaistelut, eli sarakkeen Työtaisteluja lukumäärä vähennettynä sarakkeen Joista työtaistelulla uhkaamisia lukumäärällä.

Laatuseloste: Työtaistelutilasto

1. Tilastotietojen relevanssi

1.1 Tietosisältö ja käyttötarkoitus

Työtaistelutilasto kuvaa työntekijöiden tai työnantajien Suomessa järjestämiä työtaisteluita. Työtaistelujen laajuutta kuvataan lukumäärillä osallisista työntekijöistä ja menetetyistä työpäivistä.

1.2 Tilaston aineistot ja käsitteet

Aineistot:

Pääosa työtaistelutiedoista saadaan työnantajajärjestöiltä. Lisäksi työtaistelutietoja kerätään tiedotusvälineistä ja kysytään tarkempia tietoja suoraan yrityksiltä.

Käsitteet:

Työtaistelu: Työntekijäpuolen tai työnantajapuolen työn väliaikaista tahallista keskeyttämistä, työstä kieltäytymistä, sen hidastamista tai muuta painostuskeinoa jonkin päämäärän saavuttamiseksi. Erilaisia työtaistelun muotoja ovat mm. lakot, ylityökiellot ja työsulut.

Työtaistelulla uhkaaminen: Työtuomioistuimen vakiintuneen käytännön mukaan työtaistelulla uhkaaminen muodostaa itsenäisen työtaistelutoimenpiteen. Nämä ovat mukana työtaistelujen lukumäärätiedossa, mutta ne eivät kerrytä osallisten työntekijöiden eikä menetettyjen työpäivien määrää. Työtaistelulla uhkaaminen on ollut mukana Tilastokeskuksen aineistossa vuodesta 2012 alkaen.

Lakko: Työntekijät kieltäytyvät työn tekemisestä ja tällöin he eivät myöskään yleensä saavu työpaikalle.

Jarrutus: Työntekijät ovat työpaikalla, mutta tekevät työtä normaalia huomattavasti hitaammin.

Saarto: Työntekijät kieltäytyvät esim. käsittelemästä tietyn yrityksen kuljetuksista.

Ylityökielto: Työntekijät kieltäytyvät ylitöiden tekemisestä.

Työsulku: Työnantaja sulkee työpaikan ja keskeyttää palkanmaksun.

Välillisesti työtaisteluun osallistuneet: Työntekijät, jotka eivät kuulu työtaistelun osapuoliin, mutta jotka eivät ole voineet tehdä työtänsä työtaistelun vuoksi.

Valtakunnallinen työtaistelu: Työtaistelu on valtakunnallinen, jos sitä johtaa ammattiliitto tai jokin muu yhteinen organisaatio koko valtakunnan alueella. Valtakunnallisia työtaisteluita ei tilastoida lääneittäin tai kunnittain.

2. Menetelmäkuvaus

Työtaistelutilastoon kerätään kaikki työtaistelut, jotka tulevat Tilastokeskuksen tietoon. Työnantajajärjestöjen työtaistelutiedot ja muulla tavalla kerätyt työtaistelutiedot kerätään yhteen tietokantaan. Näin saadusta tietokannasta tehdään taulukoita valittujen luokittelujen ja määrätietojen mukaan.

3. Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus

Osa pienemmistä työtaisteluista jää tilaston ulkopuolelle, koska niiden olemassaolosta ei saada tietoa. Näiden työtaistelujen puuttumisella on lähinnä merkitystä vain työtaistelujen lukumäärätietoihin. Työtaistelujen laajuutta paremmin kuvaaviin osallisten työntekijöiden lukumäärätietoihin ja työpäivämenetyksiin pienten työtaistelujen puuttumisella ei ole olennaista merkitystä. Työtaistelujen laajuudesta voi olla työnantaja- ja työntekijäpuolella erilainen näkemys. Yleensä käytetään työnantajajärjestöjen tietoja, jos ne ovat saatavilla.

Liitetaulukko 1: jos työtaisteluita on toimialalla ollut ainoastaan yksi tai kaksi, menetetyt työpäivät tieto on korvattu kahdella pisteellä tietosuojasyistä. Lisäksi on käytetty toissijaista suojausta tarvittaessa (jos toimialalla on vain yksi ensisijainen suojaus).

4. Julkaistujen tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus

Vuodesta 2010 lähtien työtaistelutiedot julkaistaan kerran vuodessa tilastovuotta seuraavan kevään aikana. Työtaistelutietoja julkaistaan neljännesvuoden tarkkuudella. Työtaistelutietoja voidaan luovuttaa myös kuukauden tarkkuudella. Jos työtaistelu kestää kuukauden tai neljännesvuoden vaihteen yli, se sijoitetaan yleensä sille ajanjaksolle, jolla se on suurimmaksi osaksi tapahtunut. Suuria työtaisteluita jaetaan tarkemmin eri neljänneksille tarpeen mukaan.

5. Tietojen saatavuus ja läpinäkyvyys/selkeys

Tiedot julkaistaan kerran vuodessa internetissä tilaston kotisivuilla ja Statfin-tilastopalvelussa.

Lisäksi tietoja on Suomen tilastollisessa vuosikirjassa. Tarkempia tietoja on mahdollista saada Tilastokeskuksesta.

6. Tilastojen vertailukelpoisuus

6.1 Vertailtavuus muiden maiden tilastoihin

Eri maiden työtaistelutilastot voivat vaihdella suuresti. Joissain maissa käytetään rajoja, joilla kestoitaan tai osallistujamäärältään pienimmät työtaistelut jäävät tilaston ulkopuolelle. Työjärjestö ILO kerää tietoa työtaisteluista kaikista maista, joista sitä on saatavilla.

6.2 Vertailtavuus historiatietoihin

Työtaistelutietoja on olemassa yli sadan vuoden ajalta. Vuonna 1971 tehtiin tilaston laaja uudistus, jolloin tilaston kattavuus pienemmissä työtaisteluissa parani.

7. Selkeys ja eheys/yhtenäisyys

Tilastokeskuksen julkaisema työtaistelutilasto perustuu suurimmaksi osaksi Elinkeinoelämän Keskusliiton (EK) aineistoon. Tilastokeskuksen julkaisema työtaistelujen lukumäärätieto voi poiketa EK:n julkaisemasta lukumäärätiedosta, koska Tilastokeskuksessa eri toimipaikkojen työtaistelutietoja yhdistellään samaksi työtaisteluksi.

Lisätietoja

Anu Uttu 029 551 2322

Harri Nummila 029 551 3235

Vastaava tilastojohtaja:
Sami Saarikivi

palkat.indeksit@tilastokeskus.fi

www.tilastokeskus.fi

Lähde: Työtaistelut 2017. Tilastokeskus

Asiakaspalaute: www.tilastokeskus.fi/palaute

Tietopalvelu ja viestintä, Tilastokeskus
puh. 029 551 2220
www.tilastokeskus.fi

Julkaisutilaukset, Edita Publishing Oy
puh. 020 450 05
asiakaspalvelu.publishing@edita.fi
www.editapublishing.fi

ISSN 1796-0479
= Suomen virallinen tilasto
ISSN 1799-0823 (pdf)